

Teknisk gennemgang af rehabilitering og genoptræning

Onsdag d. 3. april

Dagens program

- Velkommen
- Teknisk gennemgang af rehabilitering og genoptræning i hhv. SEL og SUL (14.05-14.35)
- Spørgsmål (14.35-15.00)
- Tak for i dag

Oversigt

Reglerne på ældreområdet

- Rehabilitering efter servicelovens § 83 a
- Genoptræning og vedligeholdelsestræning § 86, stk. 1 og stk. 2

Reglerne på sundhedsområdet

- Genoptræning efter sundhedsloven
- Frit valg efter § 140
- Niveauer af genoptræning

Rehabilitering efter servicelovens § 83 a

Reglerne om rehabiliteringsforløb fremgår af

servicelovens § 83 a

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Stk. 2. Rehabiliteringsforløbet, jf. stk. 1, skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet.

Stk. 3. De fastsatte mål og tidsrammen for rehabiliteringsforløbet skal indgå i en samlet beskrivelse af forløbet. Er der under rehabiliteringsforløbet behov for at ændre i målene, skal dette ske i samarbejde med modtageren.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde modtageren af et rehabiliteringsforløb den nødvendige hjælp og støtte under forløbet med henblik på at nå de fastsatte mål, jf. stk. 2. Hjælpen og støtten skal løbende tilpasses udviklingen i modtagerens funktionsevne.

Hvis modtageren ikke gennemfører et rehabiliteringsforløb, skal kommunalbestyrelsen vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83, jf. § 83, stk. 6.

Rehabilitering § 83 a

- Kommunerne har siden 2015 været forpligtet til – forud for vurderingen af behovet for hjemmehjælp – at tilbyde borgere med nedsat funktionsevne et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb, hvis forløbet vurderes at kunne forbedre borgerens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjemmehjælp.
- Formålet med rehabiliteringsforløb er at forbedre borgerens funktionsevne mhp. at nedsætte eller udsætte behovet for hjælp – dvs. aktivt at understøtte servicelovens princip om hjælp-til-selvhjælp og dermed bidrage til en mere selvstændig hverdag for borgeren.
- Der skal foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers funktionsnedsættelse og det afledte behov for hjælp i hverdagen. Der ses på borgerens funktionsevne i bred forstand – dvs. både den fysiske, psykiske og sociale funktionsevne.
- En helhedsorienteret og tværfaglig tilgang til borgerens situation betyder løbende inddragelse af relevant social- og sundhedsfagligt personale i forløbet. Typisk ergoterapeuter og SOSU'er, men kan fx også omfatte diætister, praktiserende læge samt kontakt til frivillige foreninger. Bredden i samarbejdsfladen afhænger af den enkelte borgers samlede situation og behov og ressourcer.
- Siden 2020 har der været en stigning i antallet af personer på 67 år eller derover, som modtager rehabiliteringsforløb efter § 83 a. Siden 2020 er antallet af modtagere steget med godt ni procent. I samme periode er antallet af personer i alderen 67 år eller derover steget med godt tre procent.
- I 2022 modtog knap 58.200 personer rehabiliteringsforløb, hvoraf 84 pct. var 67 år eller derover.

Genoptræning og vedligeholdelsestræning § 86, stk. 1 og stk. 2

Reglerne om genoptræning og vedligeholdelsestræning fremgår af § 86, stk. 1 og stk. 2 i lov om social service.

§ 86. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

Serviceovens § 86 er nærmere beskrevet i kapitel 6 og 7 i vejledning nr. 9341 af 8. maj 2015 om hjælp og støtte efter serviceloven (vejledning nr. 2 til serviceloven).

Genoptræning og vedligeholdelsestræning

Genoptræning

Formål

- Formålet med genoptræningen er, at borgeren så vidt muligt opnår samme funktionsniveau som inden sygdommen eller bedst mulig funktionsevne.
- Der er ikke et krav i serviceloven om en lægefaglig vurdering af behovet for genoptræning, men ofte vil det være den praktiserende læge eller hjemmeplejen, der konstaterer behovet for genoptræning. Det er kommunen, der træffer afgørelse om tildeling.
- Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge et træningstilbud efter serviceloven i samarbejde med borgeren og i sammenhæng med eventuelle andre indsatser over for borgeren efter både serviceloven og anden lovgivning.

Målgruppe

- Målgruppen vil typisk (men dog ikke udelukkende) være ældre borgere, der efter sygdom eller ulykke, som ikke er behandlet i sygehusregi, er midlertidigt svækket.
- Det kan fx være ældre borgere, som er svækket efter længere tids sygeleje i hjemmet på grund af influenza eller efter et fald, og hvor der er behov for at genvinde mistet eller reduceret funktionsevne.

Vedligeholdelsestræning

Formål

- Formålet med vedligeholdelsestræning er at forhindre funktionstab og fastholde det hidtidige funktionsniveau.
- Vedligeholdelsestræning omfatter vedligeholdelse af såvel fysiske som psykiske færdigheder. Vedligeholdelsestræning skal bidrage til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og fastholde det hidtidige funktionsniveau. Vedligeholdelsestræning har således også et forebyggende sigte. Det er kommunen, der træffer afgørelse om tildeling.
- Tilbud om vedligeholdelsestræning skal i mange tilfælde ses i sammenhæng med genoptræning efter såvel servicelovens § 86, stk. 1, som genoptræningsforløb efter andre lovgivninger, herunder sundhedsloven.

Målgruppe

- Målgruppen for vedligeholdelsestræning er alle borgere uanset alder, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer vurderes at have behov herfor.

I 2022 modtog knap 59.200 personer genoptræning/vedligeholdelsestræning, hvoraf 85 pct. var 67 år eller derover.

Genoptræning efter sundhedsloven

3. april 2024

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Genoptræning efter sundhedslovens § 140

- **Med strukturreformen i 2007** fik kommunerne overdraget myndigheds- og finansieringsansvaret for genoptræning efter kontakt med sygehusvæsnet. Det var bl.a. for at skabe rammerne for sammenhængende indsatser på tværs af sektorområder i kommunerne.
- **Formålet med genoptræning**, at borgeren opnår samme grad af funktionsevne som tidligere eller bedst mulig funktionsevne i forhold til bevægelse og aktivitet, kognitivt, emotionelt og socialt.
- **Målgruppen:** alle patienter – uanset alder og diagnose, som udskrives fra sygehuset med et lægefagligt begrundet behov for genoptræning.

§ 140. Kommunalbestyrelsen tilbyder vederlagsfri genoptræning til personer, der efter udskrivning fra sygehus har et lægefagligt begrundet behov for genoptræning, jf. **§ 84** om genoptræningsplaner.

- *Stk. 2.* Kommunalbestyrelsens indsats efter stk. 1 tilrettelægges i sammenhæng med de kommunale træningstilbud m.v. i henhold til anden lovgivning.

(mv. stk. 3-5).

§ 84. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om, at regionsrådet tilbyder en genoptræningsplan til patienter, der har et lægefagligt begrundet behov for fortsat genoptræning efter udskrivning fra sygehus.

Frit valg efter sundhedslovens § 140

- **Frit valg:** Patienter kan efter udskrivelse fra sygehus vælge mellem genoptræningstilbud, som bopælskommunen har etableret ved egne institutioner eller indgået aftaler om med andre myndigheder eller private leverandører.
- **Udvidet frit valg:** I 2018 blev der indført udvidet frit valg til genoptræning efter udskrivning fra sygehus. Det betyder, at såfremt ventetiden til genoptræning i kommunen overstiger 7 dage, kan man vælge at modtage genoptræningen ved en privat leverandør.

§ 140. fortsat (...)

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tilvejebringe tilbud om genoptræning i henhold til stk. 1 ved at etablere behandlingstilbud på egne institutioner eller ved indgåelse af aftaler herom med andre kommunalbestyrelser, regionsråd eller private institutioner.

Stk. 4. En person, der udskrives fra sygehus med en genoptræningsplan, jf. § 84, kan, medmindre genoptræningen skal foregå på sygehus, vælge at modtage genoptræningen hos en privat leverandør, som KL har indgået aftale med efter stk. 5, hvis kommunalbestyrelsen ikke inden for 7 dage efter udskrivning fra sygehus kan tilbyde opstart af genoptræningen, jf. stk. 3. Angiver genoptræningsplanen, at genoptræningen af sundhedsfaglige grunde først bør opstartes på et senere tidspunkt end udskrivningstidspunktet, regnes fristen dog fra dette tidspunkt.

Stk. 5. KL indgår på kommunernes vegne aftale med de private leverandører om levering af genoptræning efter stk. 4

Ansvarsfordeling mellem regioner og kommuner

Regionalt ansvar

- Forpligtet til - senest ved udskrivning - at tilbyde en individuel genoptræningsplan til patienter, der har været indlagt, i kontakt med akutmodtagelsen eller et sygehusambulatorium,- og som har et lægefagligt behov for genoptræning.
- At yde genoptræning *under* indlæggelse og at sikre genoptræning på specialiseret niveau (foregår på sygehus).

Kommunalt ansvar

- Har myndighedsansvar for at tilbyde og udmønte vederlagsfri genoptræning til patienter, som har et lægefagligt begrundet behov for genoptræning *efter* udskrivning fra sygehuset.
- Tilrettelægge genoptræningsindsatsen på baggrund af genoptræningsplanen fra sygehuset og i sammenhæng med andre indsatser, der kan bidrage til borgerens samlede rehabilitering.
- Kommunen kan ikke tilsidesætte den lægefaglige vurdering af patientens genoptrænings- eller rehabiliteringsbehov.

Forløbet for genoptræning efter sundhedsloven er reguleret i:

- *Bekendtgørelse om genoptræningsplaner og om patienters valg af genoptræningstilbud efter udskrivning fra sygehus*
- *Vejledning om genoptræning og vedligeholdelsestræning i kommuner og regioner*

Niveauer af genoptræning efter sundhedsloven

Genoptræningsplanen skal angive patientens funktionsevne og genoptræningsbehov, herunder niveau af genoptræning.

Niveau	Genoptræning på alment niveau		Genoptræning på specialiseret niveau	Rehabilitering på specialiseret niveau
	Basalt niveau	Avanceret niveau		
Driftsansvar	Foregår i kommunen, som også visiterer.	Foregår i kommunen, som også visiterer.	Kommunen har finansieringsansvaret, mens regionerne har driftsansvaret.	Foregår i kommunen. Eksempelvis på specialiserede enheder.
Patientgruppe	Patienter har enkle og afgrænsede funktionsevnenedsættelser fx en brækket hofte eller en knæskade.	Patienter har omfattende funktionsevnenedsættelser fx efter amputation af kropsdel eller blodprop i hjernen.	Patienter har komplicerede, omfattende, sjældne og/eller alvorlige funktionsevnenedsættelser og eventuelt alvorlige komplikationer i behandlingsforløbet.	Patienter har typisk komplicerede, omfattende, sjældne og/eller alvorlige funktionsevnenedsættelser af væsentlig betydning for flere livsområder – oftest omfattende mentale funktionsnedsættelser. Fx patienter med erhvervet hjerneskade.
Krav til indsatsen	Organiseres som monofaglige eller tværfaglige indsatser. Ikke særlige krav til organisering.	Tværfaglige indsatser, som kræver tæt koordinering af forløbet. Kan være brug for tværkommunale samarbejder ift. at sikre kompetencer.	Brug for tæt koordinering af genoptræning, udredning og ambulanssygehusbehandling. Disse genoptræningsindsatser samles på sygehuse med den rette ekspertise.	Der er særlige krav til tilrettelæggelse af helhedsorienterede forløb, timing og organisering. Indsatsen samles på et begrænset antal rehabiliteringstilbud.
Antal borgere med en genoptræningsplan i 2021 (i alt 177.314)	Almen genoptræning (basalt + avanceret niveau): 159.992 borgere		16.783 borgere	539 borgere

Spørgsmål

